

Avtor: mag. Barbara Špacapan Olenšek

Kaj je prinesel 11. dan Mojih financ

Tudi letos se je naš tim udeležil dneva Mojih financ, ki je bil že 11. po vrsti. Žal še vedno v virtualni obliki, a zato teme niso bile nič manj zanimive. Na okroglih mizah je bilo govora o zelo aktualnih temah kot je pokojninsko varčevanje, EGS naložbenje ter varčevanje v današnjih časih na splošno, prisluhnili pa smo tudi izkušnjam Dancev z uvedbo ležarin oz. negativnih obrestnih mer za depozite.

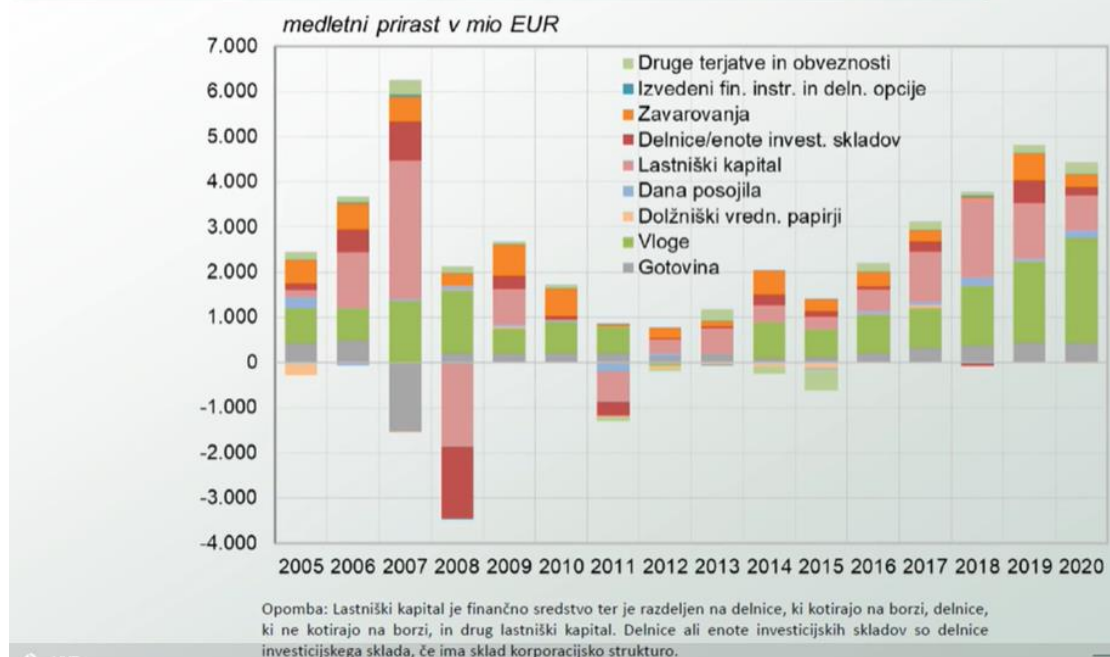
Danci sprejeli ležarine brez večjega pompa

Zaradi negativnih obrestnih mer, ki trajajo že precej lep čas, je uvedba ležarin postala precej vroča tema tudi na slovenskih tleh. Na Danskem so ležarine uvedli že v letu 2019 in sicer najprej za višje vsote – 1 mio. €, kasneje pa se je ta meja postopoma zniževala in na koncu dosegla 13.500€. Uvedba ležarin na Danskem ni predstavljala velikega pompa, o njej se je sicer prva dva meseca precej govorilo, vendar so Danci to hitro sprejeli. Nekoliko je bilo govora o »nepravičnosti« zaračunavanja provizije za to, da imajo varčevalci z najnižjimi zneski denar na varnem, zato je tudi meja za zaračunavanje ležarin pri 13.500€. Ne glede na uvedbo ležarin pa so se depoziti na Danskem še povečali, kar pa gre pripisat tudi drugim dejavnikom, predvsem večjemu razpoložljivemu dohodku. Porasle so tudi naložbe v investicijske sklade in nepremičnine. Zaradi tega so se na Danskem cene nepremičnin izredno povečale in s tem poskrbele za skrb, da morebiti nastaja balon. Trenutno je precej govora o političnem ukrepu, ki bi omejil kreditiranje in s tem zaustavil rast nepremičnin, vendar konkretnih akcij še ni bilo, se pa pričakujejo. Čeprav ponudba nepremičnin na Danskem raste, je ta počasnejša od povpraševanja, zato se cene višajo, a podobne trende najdemo tudi drugod po Evropi.

Rast depozitov tudi v Sloveniji

Kot je razvidno iz spodnje slike, smo Slovenci v zadnjem letu najbolj povečali varčevanje v depozitih. V 1. valu lansko pomlad je bilo to predvsem posledica negotovosti, medtem ko v 2. valu bolj posledica zapiranja gospodarstva in nezmožnosti trošenja. Medtem ko je bila v letu 2019 stopnja varčevanja pod 10 %, je v času epidemije narasla na 30 %. Udeleženci okrogle mize so se strinjali, da porast varčevanja ni viden samo v depozitih, ampak tudi v ostalih segmentih, kot so kapitalski in nepremičninski trg. Na nepremičninskem trgu je bilo med obema valovoma epidemije precej več transakcij kot običajno. Slovenski nepremičninski trg bi naj že dosegal velikost 160 mrd. €, medtem ko je 80 % te vrednosti v lasti fizičnih oseb.

Struktura prirasta finančnega premoženja gospodinjstev

Struktura prirasta finančnega premoženja gospodinjstev. Vir: Confiva.com

Pogovor za okroglo mizo se je dotaknil tudi kripto valut, kjer žal v Sloveniji še ni razpoložljivih podatkov, koliko Slovenci vlagamo v to področje. Je pa dejstvo, da posedujemo več gotovine kot povprečje EU. Po odpiranju gospodarstev so se depoziti sicer nekoliko zmanjšali, saj so ljudje začeli trošiti, delno pa se je kapital preusmeril na kapitalske trge. Pojavljajo se tudi novi investitorji, predvsem starejši in bogatejši ljudje, ki si prej niso upali vstopati na kapitalski trg. Zaradi rekordno nizkih obrestnih mer so se očitno tudi ti pustili prepričati za nove priložnosti izven bančnih depozitov. Slovenci smo sicer glede varčnosti in tveganja še najbolj podobni Nemcem. Tudi njih nizke obrestne mere ne odvrčajo toliko, da bi se odpovedali varnim depozitom na bankah. Je pa precejšnja razlika med nami in Nemci v zaupanju v finančni sistem, ki je v Nemčiji precej večji tudi zaradi večjega nadzora in regulative. Slovenci smo še vedno precej nezaupljivi tudi zaradi mnogih prevar in korupcij, ki so se dogajale v preteklosti.

Pokojninsko varčevanje še vedno premajhno

Pokojninsko varčevanje še vedno predstavlja problem modernega časa. Razmerje med pokojninami in plačami se trenutno giblje med 55 - 60 % in se še slabša. Zato je nujno, da sami kaj naredimo. Slovenci v povprečju privarčujemo vsako 8. plačo, ampak je slovensko varčevanje izredno bančno usmerjeno in konzervativno. Depozit pa ne predstavlja primerne naložbe za varčevanje, banka ta denar le hrani. Udeleženci okrogle mize so se strinjali, da bi bilo potrebno več vlagati v kapitalske trge, kar bi imelo multiplikativni učinek – to ni dobro le za posameznika zaradi možnosti doseganja višjih donosov, ampak bi koristilo celotnemu gospodarstvu tudi skozi kasnejšo višjo potrošnjo. Slovenci smo namreč na repu po vlaganju v kapitalske trge v primerjavi z ostalimi evropskimi državami.

Cilj je torej spodbuditi varčevanje na kapitalskih trgih, kar se lahko doseže tudi skozi davčne spodbude ali druge ukrepe. V tujini so npr. uvedli avtomatsko vključevanje v sistem skozi pokojninske sklade. Npr. na Danskem in Nizozemskem je tovrstno varčevanje obvezno. Večja finančna pismenost, šibak sistem socialnih transferjev ter bogatost države precej vplivajo na to, koliko se v državi vlaga v kapitalske trge. Na splošno lahko zaključimo, da Slovenci premalo varčujemo in tudi napačno varčujemo.

ESG – vroča žemljica?

ESG je danes večini že dobro poznana kratica za okoljska, družbena in korporativna merila (angl. environmental, social and governance factors), ki se uporabljajo pri izbiri naložb. Na kratko lahko rečemo, da gre pri merilih ESG za družbeno odgovorno vlaganje v širšem pomenu teh besed. V prvem kvartalu letošnjega leta je v Evropi priteklo 146 mrd. € v ESG sklade, precej več kot v ZDA in na Japonskem. To je pripisati tudi direktivi EU, ki je bila sprejeta. Potrebno je poudariti, da ne gre za modno muho, zadeva je stara že več let. Kratica ESG se je razširjeno začela uporabljati leta 2006 na podlagi poročila Združenih narodov, ki je vsebovalo tudi ključnih šest kriterijev, ki jih morajo spoštovati deležniki na finančnih trgih, če želijo upoštevati merila ESG. Kljub temu slovenski vlagatelji s tem pojmom še niso toliko seznanjeni. Žal manjkajo ocene, s katerimi bi opredelili določeno naložbo kot ESG naložbo, torej da deluje trajnostno, tako glede okoljskih vplivov, korporativnega upravljanja, socialne pravičnosti, transparentnosti in neodvisnosti poslovanja, korupcije itd. Da pa se trend krepi, potrjuje tudi dejstvo, da se načela ESG uvajajo tudi v pokojninske sklade. Regulativa jim tako nalaga, da te kriterije vpeljejo v naložbene procese in jih spremljajo. Vseeno pa so deležniki okrogle mize poudarili, da so ti kriteriji še vedno zelo nejasni in vsakemu upravljavcu puščajo precej maneverskega prostora in samosvoje razlage. Pravilno je, da se pri izbiri naložb upošteva ESG kriterije, ampak je vseeno potrebno upoštevati tudi donos in tveganje. In koga zanimajo takšni skladi? V Sloveniji teh podatkov še ni, v tujini so to predvsem mlajše generacije in predvsem ženske. Zaradi institucionalnih vlagateljev, ki ta kriterij vedno bolj upoštevajo (oz. ga morajo upoštevati) je to trend, ki se bo nadaljeval in bo vedno bolj močan. Zaključimo lahko, da medtem ko slovenski upravljavci šele raziskujejo privlačnost takšnih naložb, je v tujini ESG že precej vpet v kulturo in vsakdanje življenje ljudi.

In zlati kipec gre...

Kot običajno, je debato o investicijskih priložnostih spremljala tudi podelitev nagrad najboljšim skladom in upravljavcem. Veseli smo, da so nagrade za najbolj uspešno upravljanje v zadnjih treh letih prejeli upravljavci in skladi, ki jih držimo tudi v naših portfeljih. Tako je nagrado za prvo mesto v kategoriji delniški globalni sklad dobil upravljavec Triglav Skladi. Na področju upravljanja obvezniških skladov sta se najboljše odrezala Eurizon (državne obveznice) in Generali (korporativni in agregatni obvezniški sklad). Med skladi z mešano globalno politiko pa je zmagovalec Sava Infond, ki je pobral tudi kipec za najboljšega upravljavca posameznika, nagrada je tako šla Alešu Grbiću.